

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: L. Lavric)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Malii, V. Cotorobai, A. Braga)

ÎNCHEIERE

25 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Sîrbu
Dmitri împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu, Procuratura mun.
Chișinău cu privire la constatarea faptului confiscării ilegale a bunurilor
personale, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2022, prin care
s-a admis cererea de apel declarată de reprezentantul Ministerului Justiției și s-a
modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 18 februarie 2022

c o n s t a t ă:

La 19 iulie 2021, Sîrbu Dumitru, a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura mun.
Chișinău, solicitând constatarea faptului confiscării ilegale a bunurilor;
compensarea prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de
urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată, materializată prin
adjudecarea din contul bugetului de stat a sumei de 8499 lei, cu titlu de
contravaloare a telefonului mobil confiscate; compensarea prejudiciului material
cauzat în sumă de 1080 lei, cu titlu de cheltuieli suportate; compensarea
prejudiciului moral cauzat în mărime de 50 000 lei.

În motivare a indicat, că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana,
din 24 decembrie 2015, Sîrbu Stanislav și Sîrbu Dumitru au fost recunoscuți
vinovați și condamnați în baza art. 217¹ alin. (4) lit. b) și d) Cod penal, la pedeapsă
sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa
anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de producerea,
prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea,
păstrarea, expedierea, transportarea sau distribuirea substanțelor narcotice,
psihotrope sau analoagelor lor pe un termen de 4 ani; - art. 46, art. 217² Cod penal
închisoare pe un termen de 1 an, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții

în domeniul comercializării substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor pe un termen de 4 ani.

Sîrbu Dumitru a fost condamnat în baza art. 217¹ alin. (4) lit. b) și d) Cod penal – pedeapsa închisoare pe un termen de 9 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea sau distribuirea substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor pe un termen de 4 ani; - art. 46, 217² Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții în domeniul comercializării substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor pe un termen de la 4 ani.

În temeiul art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs ideal de infracțiuni, prin cumul total al pedepselor aplicate, a fost stabilită pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 10 ani, cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate legată de producerea, prepararea, experimentarea, extragerea, prelucrarea, transformarea, procurarea, păstrarea, expedierea, transportarea sau distribuirea și comercializarea substanțelor narcotice, psihotrope sau analoagelor lor pe un termen de 4 ani.

Corpurile delictive: un telefon mobil de model Samsung GTE 1050 cu IMEI 358411056894147, în care se afla cartela sim Moldcell cu nr.893 73020300018547484 și un telefon mobil de model Samsung SM-N7502 cu nr. de IMEI 352901064001616 cu IMEI 352902064001614, în care se afla cartela sim 060882919, care se află în camera de păstrare a Procuraturii mun. Chișinău, s-a dispus restituirea lui Sîrbu Stanislav și Sîrbu Dmitri, după definitivarea sentinței.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2017, au fost admise apelurile inculpaților, sentința fiind casată în partea condamnării inculpaților în baza art. 46, 217² Cod penal și în partea pedepsei definitive stabilite în baza art. 84 alin. (1) Cod penal, în partea respectivă fiind încetat procesul penal, fiind eliberați de răspundere penală în legătură cu intervenirea termenului de prescripție a tragerii la răspundere penală prevăzut de art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 08 noiembrie 2017, s-a declarat inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 26 iunie 2017.

Reclamantul a indicat că, pe parcursul executării pedepsei, prin intermediul părinților, a încercat să recupereze bunurile care au fost dispuse prin sentință spre returnare, dar fără succes.

La 11 februarie 2020, a depus o cerere la Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Ciocana, cu solicitarea de a fi restituite telefoanele mobile, iar prin scrisoarea din 17 februarie 2020 a fost informat despre expedierea cererii pentru examinare, conform competenței, în Procuratura Pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale.

Astfel, la 27 februarie 2020, a fost informat despre transmiterea cererii sale la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana, pentru soluționare.

La 06 aprilie 2020, a recepționat scrisoarea nr. ned/20-312, fiind informat că cererea a fost deja expedită la Procuratura mun. Chișinău, iar la 25 mai 2020 a fost recepționată scrisoarea nr. 04r/20-3451, fiind informați despre faptul că

pentru recuperarea corpurilor delictive este necesar de a se adresa în procedura Codului de executare la un executor judecătoresc.

La 08 iulie 2020, a depus la biroul executorului judecătoresc Boțan George cerere privind intentarea procedurii de executare pe marginea sentinței nr.1-59/15 din 24 decembrie 2015, restituirea din camera de păstrare a Procuraturii mun. Chișinău, a corpurilor delictive.

La 08 septembrie 2020, a fost recepționată încheierea de refuz în primire a documentului executoriu în care la pct.6 s-a menționat că, conform art.11 lit. c) și c1) Codul de executare, sunt documente executorii și se execută conform normelor stabilite de prezentul cod deciziile, hotărârile contravenționale, inclusiv cele emise de agenții constatatori în limitele competenței atribuite lor prin lege, titlurile executorii emise pe cauze penale și sentințele pe cauzele penale, în partea încasării amenzii, precum și în partea acțiunii civile; încheierile judecătorului de instrucție privind efectuarea anumitor acte obligatorii legate de remiterea /transmiterea/restituirea unor bunuri.

Reclamantul a invocat că, prin răspunsurile procuraturii se încearcă de a se eschiva de la executarea benevolă a sentinței, în partea restituiri corpurilor delictive.

Astfel, prin acțiunile ale procuraturii, ale organului de urmărire penală și ale instanțelor judecătorești i-a fost cauzat și prejudiciu material și moral, manifestat prin privarea ilegală de bunurile personale, iar prejudiciul moral - prin incertitudini și neliniște, stări continue care au durat o perioadă de peste cinci ani.

Totodată, examinarea cererilor a avut loc o perioadă îndelungată de timp, fiind depășit și termenul rezonabil de examinare.

Solicită reclamantul constatarea faptului confiscării ilegale a bunurilor personale; compensarea prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată, materializată prin adjudecarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Sîrbu Dumitru a sumei de 8499 lei, cu titlu de contravaloarea telefonului mobil confiscate; compensarea prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanței de judecată, în sumă de 1080 lei, cu titlu de cheltuieli suportate și compensarea prejudiciului moral în sumă de 50 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 18 februarie 2022 acțiunea înaintată de Sîrbu Dmitri a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Sîrbu Dmitri suma de 8499 lei, ce constituie contravaloarea telefonului mobil, suma de 1 080 lei, ce reprezintă cheltuielile suportate pentru evaluarea bunului și prejudiciul moral în mărime de 5 000 lei, în total suma de 14 579 lei. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la 22 februarie 2022 Ministerul Justiției, a declarat apel, solicitând casarea hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie respinsă integral acțiunea.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2022, s-a admis cererea de apel declarată de reprezentantul Ministerului Justiției a Republicii Moldova, Vadim Bejan.

S-a modificat hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 18 februarie 2022, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă

de Dmitri Sîrbu împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura mun. Chișinău, cu privire la constatarea faptului confiscării ilegale a bunurilor personale, repararea prejudiciului material și moral, în partea cuantumului prejudiciului moral, prin micșorarea cuantumului prejudiciului moral, de la 5000 (cinci mii) lei, până la 1000 (una mie) lei. În rest hotărârea s-a menținut.

La 03 mai 2023, Ministerul Justiției, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2023, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de Sîrbu Dumitru să fie respinsă, ca fiind neîntemeiată.

În motivare a susținut că, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, eronat a interpretat dreptul material, care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

La 25 mai 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimațiilor pentru notificare copia recursului, explicându-le dreptul de a depune referință, intimații recepționând recursul contra semnătură la 29/30 mai 2023, fapt confirmat prin avizele de recepție de la fila dosarului 134-135.

Până la examinarea admisibilității recursului, în adresa Curții Supreme de Justiție referința nu a parvenit.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Ministerul Justiției împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2022, va fi examinat în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând admisibilitatea recursului, fără prezența participanților la proces, în acord cu procedura specificată la art. 440 din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că cererea de recurs depusă de Ministerul Justiției, este inadmisibilă, din motiv că este depusă cu omiterea termenului de declarare a recursului.

Potrivit art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434.

În condițiile art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În speța de față, dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 20 octombrie 2022.

Conform extrasului din poșta electronică anexat la fila dosarului 119, decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2022 a fost notificată părților la 03 ianuarie 2023, prin intermediul poștei electronice.

Astfel, la caz termenul de recurs nu a fost respectat în condițiile în care comunicarea deciziei motivate s-a realizat la data de 03 ianuarie 2023, iar recursul a fost declarat la data de 05 mai 2023.

Or, raportat la dispozițiile art. 434 din Codul de procedură civilă ultima zi de formulare a recursului, s-a împlinit la 03 martie 2023, vineri, zi lucrătoare.

În aceste condiții, potrivit 113 din Codul de procedură civilă, nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură.

Astfel, de la data recepționării deciziei motivate, 03 ianuarie 2023, până la data declarării recursului, 05 mai 2023, au trecut patru luni și o zi, respectiv recursul a fost depus cu încălcarea termenului prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că recurentul, la depunerea recursului a încălcat termenul prevăzut de art. 434 din Codul de procedură civilă, care este un termen de decădere și nu poate fi restabilit.

În cauza Fabrica de Zahăr din Ghindești S.A. v. Republica Moldova, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat încălcat drepturile companiei reclamante garantate de articolul 6 § 1 și articolul 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție, după ce Curtea Supremă de Justiție a anulat hotărârea și a acceptat spre examinare un recurs depus tardiv și a dispus reexaminarea cauzei.

Curtea Europeană a notat în cauza Grăjdianu și alții vs Republica Moldova că, la termenele care trebuie respectate pentru utilizarea unei căi de atac au scopul de a asigura îmfăptuirea corectă a justiției și respectarea, în special, a principiului securității raporturilor juridice.

Astfel, orice admitere a unei cereri tardive după o perioadă semnificativă de timp și din motive aparent neconvingătoare duce la încălcarea principiului securității raporturilor juridice și ar fi contrară dreptului la un tribunal, garantat de Articolul 6 din Convenție (a se vedea Magomedov și alții v. Rusia, nr. 33636/09 și alții 9, §§ 87-89, 28 martie 2017).

Prin urmare, termenul de recurs se calculează de la data la care decizia motivată a fost comunicată părților, adică de la 03 ianuarie 2023 și a expirat la 03 martie 2023, având în vedere că din materiale dosarului se atestă comunicarea legală a actului procedural.

Astfel, recurentul nu a dat dovadă de diligență și bună-credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor procedurale, în

condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare, prin depunerea în termen a cererii de recurs.

Respectiv, din motivul nerespectării de către partea obligată la îndeplinirea actului de procedură în termenul legal prevăzut de lege, intervine decăderea.

Prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, stabilesc că ține de obligația părții de a lua măsurile necesare privind protejarea dreptului său de acces la instanță, și de a contesta în termen hotărârea judecătorească (Van Harn versus Germany, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauza Grăjdianu și alții contra Moldovei, a constatat că reclamantul a obținut, în prima instanță și în instanța de apel, hotărâri în favoarea sa care, în lipsa unor contestații formulate de părțile adverse în termenele legale, au devenit irevocabile.

La fel, Curtea a stabilit că în afara termenelor legale, partea adversă a depus contestație, care a fost admisă de instanța internă, iar în cadrul examinării cauzei, hotărârile pronunțate în favoarea reclamantului au fost anulate.

Prin urmare, Curtea a considerat că există o încălcare a art. 6 § 1 din Convenție.

De asemenea, în cauza Carpov vs Republica Moldova (nr. 6338/11, 12 februarie 2019), Curtea a constatat că admiterea unui recurs depus în afara termenului de prescripție, a încălcat principiul securității juridice.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de către Ministerul Justiției, ca fiind inadmisibil, în temeiul art. 433 lit. b) din Codul de procedură civilă.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 lit. b), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 20 octombrie 2022.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc